

designeri, îi ajută să se deschidă artistic. Dezvoltă gândirea creativă în realizarea plastică, stimulează îmbunătățirea sentimentelor de ritm, culoare și armonie spațială, accentuează percepția proporționalității. În cele din urmă, o astfel de muncă favorizează un gust artistic și stimulează activitatea creativă independentă, contribuind la formarea propriului stil plastic.

BIBLIOGRAFIE

1. ARGINTESCU-AMZA N., Expresivitate, valoare și mesaj plastic, București, editura Meridiane, 1979.
2. AVERMAETE R., Despre gust și culoare, București, editura Meridiane, 1979.
3. DAGHI I., Compoziția decorativă frontală, Chișinău, Editerra Prim, 2010.
4. HORSIA H., Spații, forme, culori în arta contemporană, București, ed. Meridiane, 1989.
5. LANEYRIE-DAGEN N., Pictura- secrete și dezvăluiri, București: Meridiane, 2004.

PICTURA DECORATIVĂ PE STICLĂ – MOD DE VALORIFICARE A BRODERIEI TRADIȚIONALE

DECORATIVE PAINTING ON GLASS – HOW TO VALUE TRADITIONAL EMBROIDERY

Daniela Roșca - Ceban, lector universitar,

UPS „Ion Creanga” din Chișinău,

Daniela Roșca - Ceban, university lecturer „I. Creangă” SPU

<https://orcid.org/0000-0002-0486-8793>

Olimpiada Arbuz-Spatari, doctor în pedagogie, conferențiar universitar,

UPS „Ion Creangă”, Chișinău,

Olimpiada Arbuz-Spatari, PhD associate professor, „I. Creangă” SPU

<https://orcid.org/0000-0003-4603-0574>

CZU 748.5.02+746

Abstract

The so-called decorative glass painting and glass embroidery is a special type of painting in which the decoration is created from dots. The points are gathered into shapes and lines, as a result, a unique and original composition is created. This technique is comfortable enough to mimic embroidery on both textiles and solid materials. In the course Decorative painting on glass, we decided to capitalize on traditional crafts by treating the specific motifs and structures of traditional embroidery in a unique way, namely by point-to-point technique. At the current stage, students of the Faculty of Fine Arts and Design have the opportunity to listen and actively participate in a course of training and development of creative imagination - decorative painting on glass point to point. In the training process, all the basic types of painting on solid objects are analyzed, discussed and applied. Students are familiar with the ornaments, their construction principles, features, schemes, colors used in murals and point to point. Students will get acquainted with the traditional methods of applying the decor, will build and run their own models. The communication presents a broad description of the respective technique, of the applied ornamentation and the specificity of the creative imagination in the plastic arts. In the content of this work is made a tangent between decorative painting on glass and the development of creative imagination of students-artists, by applying this technique. This research will streamline creative activities in the decorative painting course on glass, as well as being a landmark work for teachers, from this perspective, the work can be useful in the field of art training and aesthetic education of students and all those who want to get to know with that field.

Key-words: Creativity, education, decorative painting on glass, traditional embroidery.

În creația populară, unde numele meșterilor în mare parte rămâne necunoscut, motivele ornamentale s-au șlefuit și selectat pe parcursul secolelor și mileniilor, devenind un tezaur și etalon al creației colective. Decorul întotdeauna este organic legat de funcția obiectelor,

materia primă și tehnica în care sânt lucrate, variind în raport cu iscusința și starea spirituală a creatorului, etapa istorică de dezvoltare a societății, cu așezarea geografică și structura demografică a populației uneori în ornamente își găsesc expresia simboluri sacre ce se transmit din generație în generație și au legătură cu vechile simboluri ale poporului. Astfel, ornamentica populară prezintă un document etnografic de importanță majoră asemănătoare graiului, muzicii, folclorului servind ca un mijloc de comunicare între generații (fig. 1). [5]

Figura 1. Tipologia ornamenticii tradiționale în broderie

Tehnicile tradiționale de prelucrare artistică a materialelor au fost create nu doar pentru a bucura ochiul privitor, ci cu o intenție estetică-practică și pentru a îmbina utilul cu plăcutul în artă. Arta populară este percepută ca o formă a conștiinței sociale, avându-și rădăcinile în solul vieții materiale și spirituale. În arta populară se observă cu ușurință reflectarea modului de viață și concepția despre lume a omului și a mediului ambiant.

Dicționarul de artă populară definește arta populară ca fiind „creația unei comunități întemeiată pe o lungă tradiție, împletind funcționalul cu esteticul în opere de artă în care forma și decorul sunt gândite ca întreguri destinate să împlinescă trebuințele materiale și spirituale ale indivizilor și colectivităților în materie de arhitectură, organizarea interiorului, mobilier, țesături, ceramică, unelte, costum, prelucrarea materialelor, pictura pe sticlă etc.” Arta este forma de comunicare a trecutului cu prezentul, a creatorului cu privitorul [4, p 443]

Tehnica punct la punct este disponibilă pentru toate vârstele, scopul profesorului este de a explica studenților că spațiul plastic este un univers generat de neliniștea, zbuciumul, bucuria sau tristețea pe care punctul plastic în peregrinările sale pe un anumit suport, poate să le exprime, totodată scopul profesorului este de a ridica nivelul imaginației creative a studenților, la cea mai înaltă treaptă.

Presupunem că tehnica picturii decorative pe sticlă va mobiliza forțele creatoare a studenților și le va permite manifestarea imaginației creative în cel mai inovativ mod. În cadrul acestor activități didactice se observă cum se formează răbdarea, îndemânarea, simțul estetic, trăsături care împlinesc personalitatea studentului și îl va face mai sensibil la frumos și sperăm, mai fericit.

Această tehnică poate fi utilizată de toate categoriile de vârstă, astfel adulții chiar și fără o pregătire artistico-plastică, au posibilitatea de a se relaxa, liniști și privind dintr-o perspectivă mai pragmatică au posibilitatea de ași gestiona mai econom veniturile, deoarece tehnica permite decorarea diferitor obiecte ce pot servi drept suvenir, cadouri originale pentru persoanele dragi.

Îmbinarea frumosului cu utilul, caracterul sintetic și legătura organică între forma, materialul și destinația obiectelor constituie cele trei însușiri esențiale comune artei populare și artei decorative aplicat. Este evident, faptul că obiectul de artă populară relevă îmbinarea

activităților practice cu atitudinea estetică. Oamenii au fost și sunt, prin excelență, ființe sociale, care comunică mult și leagă relații între ele – deci, au nevoie de instrumente cât mai bune pentru a comunica eficient și armonios.

Decorativitatea este condiția care stă la baza înfripării unei lucrări de artă, deoarece numai prin ea, lucrările artei respective au înfățișarea specifică și facultatea de a se impune în mod inconfundabil în percepția umană. Fără aceste calități, care în fond, asigură lucrării realizate grație și frumusețe decorativă, și-ar pierde harul însăși noțiunea de artă decorativă. Printre altele, noțiunea „decoro„, din italiană tocmai consemnează facultatea obiectivă a evenimentului de a fi frumos, adică decorative.

Pictura pe sticlă, Transilvania este cel mai sud - estic teritoriu în care sa răspândit tehnica picturii pe sticlă ca fenomen de masă, începuturile sale putând fi fixate în sec. al XVIII-lea și apariția acestui fenomen central - european. Cercetătorii nu pot preciza momentul în care a fost folosită sticla pentru prima dată ca suport al picturii, însă tehnica picturii pe sticlă se presupune a fi fost cunoscută încă înainte de Hristos, iar arta elenistică a atestat răspândirea ei [3 p. 53].

Pictura pe sticlă se afirmă ca gen de sine stătător, factor independent, fără subordonare la un scop ornamental, spre deosebire de pictura de pe mobilierul țărănesc sau cea din ornamentica ceramicii, unde are un rol preponderent decorativ. Munca unui pictor pe sticlă este aceea de a decora și finisa vopsirea sticlei prin diverse tehnici de pictură și cu ajutorul diferitor materiale decorative.

Sticla poate fi decorată cu diferite efecte aplicate cu culori. Este știut că în Egiptul Antic desenele erau făcute pe bucăți de sticlă, se foloseau vopsele de uleiuri. Această artă s-a răspândit în Italia, Siria. În sec. I era noastră acest gen de artă se folosea tot mai rar. Învățații istorici au demonstrat că încă în antichitate pictura pe sticlă era foarte populară și a atins un rang înalt. În era noastră primii au folosit această artă în Alexandria. Farmecul inacceptabil altor genuri de picturi, care rezidă în însăși structura s-a determinat supraviețuirea picturii pe sticlă de-a lungul a două milenii, renăscând cu aceeași viguroasă prospețime. Pictura decorativă pe sticlă apare în sec. al XVIII-lea pe mobilierul rococoului galant, ce împodobeste saloanele îmbrăcate în oglinzi ale palatelor și castelelor germane și franceze [2 p. 30].

Nu numai pereții încăperilor, dar și suprafețele mobilierelor sunt acoperite cu oglinzi, pictura desfășurându-se în culori tandre și rafinate. Sticla devine un element de decor folosite în casele oamenilor, în decorul geamurilor, vaselor, oglinzilor ,pe uși, ca panouri decorative și de asemenea în biserici. În tehnica picturii pe sticlă, culorile sunt vii, luminoase, formele simplificate, iar tratarea suprafeței este decorativă. Se pot crea compoziții cu motive florale, zoomorfe, vrejuri, figuri geometrice, abstracții din linii și pete plate geometrizzate [3, p. 57].

Caracteristic picturii punct la punct este diferența dimensională a punctului, distanța dintre puncte și combinațiile de culori. La etapa actuală, avem posibilitatea de a mânui această tehnică și a folosi o varietate de culori și dimensiuni a punctelor, modele de ornamente și desene unice, pentru a crea un mesaj, a transmite starea de spirit.

Tehnica poate fi considerată o imitare a vechilor mozaicuri, broderii, tapiserii. În unele surse putem găsi o asemănare a tehnicii point to point cu broderia pe sticlă.

În fiecare țară au fost dezvoltate propriile direcții de creare a produselor cromatice sau acromatice în tehnicile lor specifice, dar practic fiecare țară are în decor – punctul.

În Est, de un mare succes sau bucurat, diverse mozaicuri, dar chiar și acolo de multe ori întâlnim decorul prin puncte, create nu numai din piatră sau lemn, dar, de asemenea prin vopsire. Aceeași tehnică se găsește în India, Persia, Africa și Indonezia.

La etapa actuală, pentru a crea un ornament punctat, este folosită vopseaua acrilică, astfel încât aceasta tehnică permite decorarea articolelor din practic toate materialele solide (mobilier, îmbrăcăminte, încălțăminte, veselă de diferită formă și factură etc.) Pictura decorativă pe sticlă poate fi realizată de fiecare persoană, pentru asta este suficient de a avea dorință și disponibilitatea de a investi timpului liber.

Modernizarea învățământului superior în domeniul artelor plastice presupune cu necesitate și reconstruirea tehnologiei de formare inițială a artiștilor plastici și a cadrelor didactice în domeniu – a profesorilor de arte plastice și a celor de educație tehnologică.

Se știe că profilurile profesionale sunt marcate de un specific foarte mare, determinat de apartenența la cunoașterea artistică, care impune în mod obiectiv nu doar o revizuire a metodologiilor tradiționale, ci și în regândirea întregului cadru epistemologic de formare în profesie. Specificul respectiv decurge din natura cunoașterii artistice, în general, și din cea a artelor plastice, în particular, și constă în percepția, imaginația, gândirea și creația în imagini plastice, produse din materii ale lumii sensibile și fenomene ale lumii suprasensibile.[1, p.4]

Decorarea prin puncte - nu este o nouă formă de artă decorativă, i-a dă un nou sens tehnicilor vechi, putem decora sticlă, lemn, metal, plastic, ceramică.

Pentru ca să obținem o compoziție cât mai originală la tema noastră și desigur în tehnica picturii decorative punct la punct, ni-am aflat un timp îndelungat în procesul de cercetare, studiere, analiză, comparare a informației despre cultura noastră tradițională, în special ornamentica specifică broderiei artistice, pentru ca să creăm schițe.

Lucrarea în material prezintă o compoziție decorativă inspirată din ornamentele pe care le întâlnim pe textilele brodate tradițional, realizată pe sticlă de format A3 Fig. 2.

Figura 2 – Panouri decorativ în tehnica picturii decorative pe sticlă cu ornamentica specifică broderiei artistice.(orizontale)

Lucrarea ilustrează o armonie a culorii raportată la forme cu diverse caractere, luminozitatea precum și claritatea motivelor prezente. Ca și orice altă activitate, tehnica picturii decorative pe sticlă are o etapă incipientă, și presupune pregătirea suprafeței.

Schița este realizată nemijlocit de student, se permite inspirarea din ornamentica utilizată în broderia artistică și uneori din alte domenii textile, dar procesul de bază a elaborării schiței, este repetarea unor figuri geometrice, respectând structura simetrică. Fig. 3.

Figura 3. Panouri decorativ în tehnica picturii decorative pe sticlă cu ornamentica specifică broderiei artistice. (verticale)

Concluzii

Pentru procesul creator, nu este suficient constructivismul logic, deoarece el se circumscrie cu realitatea rațională.

Imaginația creativă depășește acest cadru odată ce atinge latura inexistentului, incredibilului, necunoscutului.

În creație și în modul direct în tehnica picturii decorative pe sticlă point to point, imaginația creativă interacționează cu gândirea, completând-o și depășind-o într-o oarecare măsură. Însă gândirea are scopul de a fundamentiza, verifica și evalua produsul creator al imaginației, astfel gândirea ne ajută să evităm erorile care pot surveni în urma activității imaginației, mai simplu spus prima nu poate eficient activa, fără cealaltă, și invers.

Procesul de creație al studenților la orele de pictură decorativă pe sticlă, ca și la alte ore practice, începe cu apariția ideii fundamentale. La început se meditează asupra ideii, conținutului, compoziției generale.

Este evident faptul că toate acestea apar nu pe loc gol, ci pe baza experienței de viață, concepțiilor deja formate. Când se conturează ideea și conținutul operei, studenții caută natura care ar reda în cea mai mare măsură sensul operei (ornamente, poziție, fundal). Prin observări și fixări în memorie, precum și făcând schițe și modelând unele părți ale compoziției ornamentale inspirate din broderia artistică, tinerii artiști creează propriile scheme ornamentale și își perfecționează tehnica de executare.

După ce adună materialul și elaborează subiectul, studenții trec la realizarea nemijlocită a ideii. În actul de executare se centrează munca multilaterală. Însă, concomitent, acesta și

presupune un complicat act de creație unitatea acțiunii, gândului, voinței, sentimentului, încununată de inspirație.

Imaginația creativă, la forma cea mai avansată a dezvoltării sale, va suplini golurile cunoașterii, va consacra locul și rolul pe care studentul îl are în viața socială, și îl va ajuta să se dezvolte multilateral.

BIBLIOGRAFIE

1. ARBUZ-SPATARI O. *Elaborarea compoziției creative la tema: Peisaj arhitectural, în cadrul cursului de artă textilă imprimeu artistic*. Chișinău: Tipogr. UPS "I. Creangă", 2013. 67 p.
2. DELVOYE C. *Sticlărie de lux și vitralii în arta bizantină*. 2008. 35p.
3. FULGA L. *Sticla transilvăneană în secolele XVII-XVIII soluții tehnice, tendințe artistice*. București: Editura Economică, 2004. 70p.
4. STOICA G., PETRESCU P., BOCSE M., *Dicționar de artă populară*. București: Editura științifică și enciclopedică, 1985 443 p.
5. *Ornamentul național Disponibil* [http://ecology.md/md/page/ornamentul-national/\(vizitat 21.02.2021/ 17:49\)](http://ecology.md/md/page/ornamentul-national/(vizitat%2021.02.2021/17:49))

ASPECTELE EDUCATIVE A ARTEI ÎN CONTEXTUL POSTMODERNISMULUI

EDUCATIONAL ASPECTS OF ART IN THE CONTEXT OF POSTMODERNISM

*Mihaela Platița, asistent universitar,
Facultatea arte plastice și design, UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Mihaela Platița, assistant professor,
Faculty of Fine Arts and Design
SPU "Ion Creangă" of Chisinau
<https://orcid.org/0000-0001-5211-6142>*

CZU 37.036:7

Abstract

As a cultural model, postmodernism in the context of art education promotes a new way of understanding the relationship between knowledge and experience, between theory and practice at the level of human action. Postmodernism records a rupture with modernism that tended to treat separately these two basic elements of the human means of expression, but also a continuity between these elements, because achieving a synthesis between theory and practice requires a greater deepening and mastery. Postmodernity caused a profound dissolution of social structures, axiological landmarks than the one caused by the modern era, which meant a release of societies from the suffocating frameworks of the medieval world.

Key-words: Art, Education, Culture, Pedagogy, Postmodernism.

Societatea contemporană preia din ce în ce mai mult latura creativă și capacitatea de auto exprimare a indivizilor în modelul de valori pe care-l promovează și pe care-l consideră eficient pentru a sprijini dezvoltarea unei societăți active. Acest model încorporează atât dimensiunea de bine personal pentru fiecare individ, prin atașarea unei componente de valoare intrinsecă exprimării propriei identități, cât și pe aceea de utilitate pentru societate, prin recunoașterea contribuției industriilor creative la bunăstarea economică [1].

Creativitatea este definită ca reprezentând o activitate imaginativă prin intermediul căreia sunt obținute rezultate originale și valoroase estetic sau utilitar, iar industriile creative îmbracă o diversitate uriașă de forme (de la design de produs, la jocuri video și publicitate). Sistemul de educație reprezintă un mijloc de pregătire a copiilor pentru viața activă, care